

GAAL
STÁJERORSZÁG

Gaal neve nem csak a téli sportok kedvelői számára cseng ismerősen. Túrázók, természetimádók és az Oldtimer szerelmesei is felfedezték már a Niederer Tauern déli részén fekvő hegyvidéki völgyben megtalálható hegyvidéki települést.

Gaal különösen kedvelt hely a túrázók számára, és az egyedülálló természeti kirándulási célpontok, úgy, mint például az Ingersee, a Loretokapelle vagy a Krugsee pazar túrák színhelyei. A Seckau-Alpokban, valamint a 2000 m feletti csúcson tett túrák is igazi különlegességek. A Gaali körtúra rövid szakaszai csodás természeti élményt nyújtanak. A Gaali Alpinpark pedig igazi kitérő a mászás szerelmeseinek. A fogadókban megkóstolhatja a házi finomságokat, így a régió specialitását, a murtali Steirerkäse-sajtot, illetve a frissen fogott száiblinget.

Gaalban, a gaali sífelvonóval pedig gondoskodnak a síutánpótlásról is. Itt edzhet és a síautópályán tövig nyomhatja a gázt. Egy sífutópálya és a hótalpas túrák télen is gondoskodnak a változatosságról. Mint, ahogyan az egész régióban, a motor és a sport Gaalban is fontos szerepet kap. A VW-Käfermuseum is Gaalban található, ahol a rajongók megtekinthetik az ún. „Knutschkugel”-autót és az Oldtimereket.

GAAL TÖRTÉNETE

Ingering templomát (*ecclesia ad undrimas*) 760 körül alapította Modestus püspök. Német Lajos király 860-ban a salzburgi érseknek adományozta az Ingering melletti birtokot, ahol ma Bischofffeld található.

Gaal nevének elődje 1174-ben bukkan fel először a seckau apátság egyik oklevelében "Trigowle" formában, ami szláv eredetre utal (Triglav istenre, lásd még a Triglav hegycsúcs Szlovéniában). Az 1218-ban alapított seckau püspökség összeírása szerint ekkor 30 erdei jobbágytelek (*Waldhuben*) volt a faluban. 1273-ban Wasserberg vára az érsektől a seckau püspökhöz került. Gaali Ottokár (†1322), a 100 ezer sorból álló Stájer verses krónika szerzője a falu egyik *ministerialis* (felszabadított jobbágy) családjából származott. 1317-ben említik először Gaal papját, egy évvel később pedig a Szt. Péternek szentelt templomát.

1480-ban a törökök feldúlták Gaal templomát. 1514-1518 között egy rövid ideig ezüstöt bányásztak a Hochreicharton.

Egy 1820-as tűzvészben elpusztult a templom és a falu jelentős része. 1844-ben a Wasserberg-kastélyt Maximilian Seßler vásárolta meg, aki átalakította azt mai formájába. 1848/50-ben felszámolták a feudális birtokokat és a politikai hatalom a községi tanács kezébe került.

A gaali önkormányzat területén 2017 januárjában 1388 fő élt. A lakosságszám 1951 óta (akkor 1897 lakos) csökkenő tendenciát mutat. 2015-ben a helybeliek 96,8%-a volt osztrák állampolgár; a külföldiek közül 0,8% a régi (2004 előtti), 2,3% az új EU-tagállamokból érkezett. 2001-ben a lakosok 93,9%-a római katolikusnak, 1,5% evangélikusnak, 2,9% pedig felekezet nélkülinek vallotta magát. Ugyanekkor két magyar élt a községben.

LÁTNIVALÓK

Seckaui Bencésrendi apátság

A Seckaui Alpok lejtőjének egyik fennsíkján, nem messze Knittelfeldtől, Spielbergtől és Judenberg-től található a Mura-völgyének egyik legnagyobb történelmi és kulturális kirándulási célpontja: a seckaui bencés rendi apátság, az egyházmegye hajdani kanonoki apátsága, illetve püspökségi székhelye.

A román stílusú bazilikában a „Seckau szeretett háziasszonya” című szentkép a 12. század óta varázsolja el az odalátogatókat. Különösen érdemes megtekinteni a román stílusú keresztes csoportot, a Habsburg-mauzóleumot, illetve az angyalkápolnában látható seckaui apokalipszist Herbert Boeckl ábrázolásában. A „Szerzetesek világa” című vezetés keretein belül ezek közül azonban mindegyiket megtekinthi és közelebbről is megismerheti. A vezetéseken május 1-től október utolsó vasárnapjáig minden nap 11:00 és 14:00 órakor vehet részt, a nyári hónapokban azonban, így júliusban és augusztusban 15:30-kor is. Csoportokat előzetes bejelentkezés esetén természetesen egész évben a nyitva tartási időn kívül is szíves fogadnak.

Aqualux Therme Fohnsdorf

Átváltozik a lelke a „fények termálfürdőjében”: a termálfürdő az egyedülálló épületszerkezete mellett (a fohnsdorfi bányász hagyomány miatt egy kőszénbányához hasonlóan került megépítésre) kiváló elegye az élményvilágoknak.

Az Aqualux fun and family kalandtér „tökéletes hullámot” biztosít kicsik és nagyok számára egyaránt: egy hullámmedence, egy lassú folyó, vad szökőkutak és egy feketelyuk csúszda vár Önre, amelyet igazi móka nézni, hiszen két átlátszó része is van, de talán még az is lehet, hogy kipróbálja. A VitaDome® részlegben pedig feltöltődhet és megtalálhatja belső egyensúlyát. A két emeletes wellness részlegben tágas szaunavilág várja Önt gőzfürdővel, sanariummal®, panoráma szaunával, fatüzelésű finn szaunával, infrasaunával és szoláriummal.

Red Bull Ring - Spielberg Projekt

Spielberg – Nomen est Omen

A „Spielberg” márka egy olyan egyedülálló régióban megtalálható legendás futópályáról kapta nevét, amely számos szabadidős programot és különféle sportolási lehetőséget kínál.

A projekt minden olyan érdeklődő számára érdekes, akik a motorsporton kívül is rendkívüli élményekben szeretnének részesülni, egy teljesen egyedülálló szabadidős és szórakozási ajánlat: túrázás, horgászat, síturák, lovaglás, golfozás. Itt nincs olyan, ami ne lenne elérhető. Itt még magánpilótaképzésen is részt vehet.

TESTVÉRTELEPÜLÉSI TALÁLKOZÁSOK

2013. MÁJUS

A Gaal és Gyenesdiás partnertelepüléssé válásának 10. évfordulóját rendkívüli programmal tervezik a települési önkormányzatok megünnepelni. 2003. március 19-én Gyenesdiás Nagyközség képviselő-testülete döntött az ausztriai Gaal testvér-települési kapcsolat kialakításáról. Egy nagyszabású ünnepséggel kezdődött az együttműködés a kultúrcsoportjaink bemutatkozása mellett. Ezt követően évente kisebb nagyobb kulturális és turisztikai programok, események voltak a kölcsönös találkozások apropói. Erre szeretnénk emlékezni ebben az

esztendőben, mind Gaalban, mind, pedig Gyenesdiáson. A gaali találkozóra június 7-8-án kerülne sor, a gyenesdiásira, pedig augusztus 2-3-án. 2013. június 7-én az esti órákban a gaali és gyenesdiási kultúrcsoportok műsoraival és köszöntőkkel kezdődne a kötött és szervezett ünnepi műsorest. Szombat délelőttre az elmúlt 10 évben összegyűjtött túraképekből készített fotókiállítást, gyenesdiási gasztronómiai és termékbemutatót, gaali sétát tervezünk, délutánra a szokásos, Pék család és barátai által szervezett sziklamászást, vasárnap pedig egy nagyobb lélegzetű hegyi túra venné kezdetét.

2013. JÚNIUS

10 éves partnertelepülési jubileumi év kezdődik

Gaal-Gyenesdiás 10 éves testvértelepülési kapcsolat Többször olvashattak Híradónkban az ausztriai Gaal és településünk közötti kapcsolatról, a 2003-as ünnepélyes testvérteljesítés és a hol itt, hol ott létrejött találkozók kapcsán. Az idei jubileum első rendezvényére egy gaali túra-hétvégével közösen került sor. A gyenesdiási küldöttség egy autóbusszal – a kulturális csoportok, és a főzőklubosok – és néhány személygépkocsival utazott június 7-én, délben Ausztriába, hogy megünnepeljük ezt a kerek évfordulót. Bizony sok minden változott az elmúlt 10 év alatt, de ahogy mi komolyan vettük a kapcsolatot, úgy a gaaliak is. Bár az ottani településvezetésben a miénknél több változás történt, de a vendégszeretet nem fogyatkozott. A péntek estére tervezett „bemutakozásra” megtelt –a már akkor is irigyelt – tornaterem. Bár mi kissé késve érkeztünk - az utazás, a szállás elfoglalása, a korai vacsora szűkre szabott ideje miatt – a kitűnő helyi fűvósok már bemelegítették a közönséget. A protokoll, a polgármesterünk által tartott prezentáció– a kapcsolatunk, sajátosságaink, közös események, célok – bemutatása után a Gyenes Néptánc Együttes, a Gyenesdiási Népdalkör és a Gyenesdiási Dalárda mutatta be az erre az alkalomra készített összeállítását. Éreztük, hogy a vendéglátóknak tetszettek a műsoraink, hiszen hol a vastaps, hol az énekeseink erre az alkalomra tanult német nyelvű dalai közös éneklése bizonyította ezt. A kb. másfélórás műsort követően került sor az ajándékok átadására, megköszönve mindazok munkáját, akik a kapcsolat létrehozásában, folyamatosságában tevékenyen részt vettek. Igazából ekkor jött meg a mieink hangulata, hiszen a szereplések előtt és közben még a produkciókra kellett fi gyelni, ám ezek után már bátrabban kóstolhattuk a vendéglátóink által kínált finomságokat, úgy mint sör... Tulajdonképpen haza – a szállásra, mely kitűnően berendezett, komfortos üdülőházikók voltak – is csak azért igyekeztünk /éjféltor/ mert kissé távolabb voltak, ahova autóbusszal kellett menni, és az autóbussznak/sofőrnek is pihenni kellett – bár többen ajánlottuk, hogy mi elvezetjük a buszt, amilyen jó kedvünk van. Másnap reggel sétáltunk a kis strand és a sípályák környékén, a Gaaler

Hofban jóízűen megreggeliztünk és az előző napi fellépés helyére, az iskolához buszoztunk, ahol aznap délelőttre gasztronómiai bemutatóra és a tíz év alatti 18 túrát és a kapcsolataink alkalmából készített fotókat bemutató kiállításra vártuk a házigazdáinkat. Itt aztán – az itthoni sütők, főzők, lekvár eltevők és a csoporttal kiutazó főzőklubosok jóvoltából (a gasztronómiai különítmény a fenti képen) – kóstolhattak a házigazdák és mi is a süteményeket, különböző falatkákat, egészséges bio termékeket és megtekinthettük a tablókat, melyet augusztus első hetében nálunk is megnézhetnek Gyenesdiáson. Ezen a napon, a köszöntők során különösen a gaali túrázás kapta a főszerepet, a Pék házaspár és az ottani túravezetők sikeres tevékenysége folytán jelentős számú magyar túrázó ismerhette meg az Alpok 2000 m feletti csúcsait. A gasztronómiai bemutatónak hála, na meg egy kis rögtönzött harmonika és tárogatóműsornak, kis magyaros táncbemutatónak is tanúi lehettünk, így hát ez a délelőtt is jól sikerült, akár az előző este. Hamar eljött az ebéd, aztán a búcsúzás ideje – legalábbis azoknak akik az autóbusszal jöttek. Alig 30 órát voltunk távol és mennyi élményben volt részünk. Találkozunk augusztusban Gyenesdiáson, a Diási búcsú alkalmából.

2013. AUGUSZTUS

Önkormányzatunk a Diási búcsú keretében ünnepelte a gaali 10 éves és a csíkszenttamási 5 éves testvértelepülési kapcsolatát. A rendezvényhez az Európa a polgárokért pályázati programból, utófinanszírozás keretében 9 ezer eurós támogatást is kapunk. A székelyek csütörtök este érkeztek, 35 fős küldöttségükben a kulturális csoportjaikkal. Őket az önkormányzati étkezdében fogadtuk vacsorával, majd a szállásadók – köszönet nekik – elvitték őket és az elkövetkező 3-4 napban „gondjukat viselték”. Az osztrák partnereink, – 45 fő – a pénteki Keresztút kezdetére érkeztek és csatlakoztak a „zarándokokhoz”. A Keresztút után a Diási emlékparkban Sillye Jenő családja egyházi könnyűzene koncertjén vehettek részt az érdeklődők, majd a vacsora után a Madarak házibuli zenekar műsorát, tánczenéjét élvezhettük. Szombaton délelőtt a Községházán nyílt kiállításon láthattak a testvértelepüléseink polgárai illetve az érdeklődők fotókiállítást, mely az elmúlt 10, illetve 5 év találkozóit mutatta be. A kiállítást követően – megfelelően az EU-s pályázatban vállaltaknak - a települési küldöttségek gyenesdiási intézményeket látogathattak meg. Megtekintették az Evangélikus Szeretetotthont, illetve tájékoztatót hallhattak az ott folyó tevékenységről, különösen az idősek ápolásáról. Ellátogattak az iskola, az óvoda és a bölcsőde épületébe. Valamennyi intézmény kapcsolódik az aktuális EU-s központi témákhoz – a fiatal és időskor -, valamint mindegyik épületegyüttes jelentős EU-s támogatásból bővült fejlődött, nem beszélve arról, hogy a bölcsőde szinte teljes egészében ilyen támogatásból épült meg. Osztrák vendégeink el is csodálkoztak, mennyi forrást

sikerült Gyenesdiásra lehívni, pályázatban elnyerni. A szombati nap délutánján került sor a települések bemutatkozására, mi gyenesdiásiak mindössze egy néptáncsal vezettük be a műsoros délutánt. A gaaliak kitűnő zenekarokkal és kórusokkal adtak 1 órás műsort, a csíkszenttamásiak változatos folklórműsorokkal, Baróti Piroska nótáival, Bíró Zakariás monológjával és az „öregek” kocsmajelenetével, ragadtatták tapsra a közönséget (képeink a címdalán). A vacsora alatt és után az osztrákok, illetve a székelyek és a mieink közös zenekara szórakoztatta a publikumot. A vasárnapi ünnepi szentmisét a Havas Boldogaszony templomban, illetve előtte az árnyékban, hangszórón követtük végig. Mise után került sor az emlékpark új kapuja avatására és a találkozó alkalmával emlékfa ültetésre. A testvértelepülési találkozó ezzel, illetve az ekkori csoportkép-készítéssel ért véget. Reméljük, hogy sikerült kellemes élményt szerezni vendégeinknek, jól érezték magukat Gyenesdiáson. Alighanem az időjárás felelős is kitett magáért, legalábbis aki fürdeni akart a Balatonban, aligha panaszkodhatott a napsütés hiányára.

2017. NOVEMBER

Gaal-i delegáció nyár eleji érkezését követően, október hónapban testvértelepülési találkozóra és megbeszélésre került sor Gaal-ban. A településvezetők megállapodtak abban, hogy 2018 év Pünkösdi hétvégéjén népes osztrák testvér-delegáció érkezik Gyenesdiásra egy közös ünneplésre, a 15 éves testvértelepülési kapcsolat megerősítésére. Mindezek előkészületeire mindkét önkormányzat nagy gondot fog fordítani.

2018. JÚNIUS

Jubileumi 15 éves testvértelepülési találkozó 100 évvel a Monarchia és 15 évvel Gaal Községgel létesített testvértelepülési megállapodás után 2018. május 19-én Gyenesdiásra érkezett Gaal küldöttsége és a Gaali Zeneiskola 60 fős fűvós zenekara. A többnyire fiatalokból álló 80 fős vendégcsereg pénteki esti fogadását követően- Pünkösdi Táncház keretében ismerkedhetett a magyar virtuóz néptáncsal. Szombaton délelőtt a csapat kellemes időben tett egy órás sétahajózást a Balatonon, majd egy rövid dottós kirándulás keretében Keszthely város nevezetességeit tekintette meg. Az ünnepi Monarchia korszakot megzenésítő koncertre délután 17 órakor a piacon került sor. Fantasztikus, magas színvonalú, változatos zenei hangzású zenei darabokat hallhatott a tisztelt nagyjérdemű, minden kétséget kizáróan, mindenki nagy meglepedésére. Az közös program a 15 éves jubileum ünneppel este 20 órakor a Községházán folytatódott. A Gyenes Néptánc Együttes Palotás nyitótánca után a fűvószenekar

a magyar majd az osztrák himnuszt játszotta el. Dr. Nagy Pálné Ági Gottfried Benjamin Hancke, A magyar bor dicsérete c. versét németül szavalta el, előrevetítve az est magyar borokkal történő megkoronázását. Gál Lajos polgármester ünnepi beszédében többek között megemlítette, hogy "15 évvel ezelőtt egy gyümölcsöző kapcsolat bontakozott ki, amikor 2003-ban településeink vezetői, Szalóky és Tiroch polgármester urak olyasmi értéket kerestek, amit akkor a környezetükben nem találtak. Gyenesdiást elsősorban tanulási vágya fűtötte. Látni, megismerni és megtapasztalni azt, hogy hogyan lehet az összefogás mentén közösséget építeni és a közösséggel sikereket elérni. Vigyázni, óvni arra, ami a miénk és a legjobbat kihozni abból. Gaal település mindig is példaként szolgált előttünk, mind a turisztikai sikerei, úgy kulturális életével egyaránt. A 15 év közel 30 szemé lyes találkozást, programot, közös élményt és legalább 100-szor több egyéni résztvevő bekapcsolódását jelenti. Megéltünk már együtt pezsdítő, hangosabb ünnepeket, frissítő magasságokat, valamint csendesebb, személyesebb találkozásokat is. Bízunk sokszor egymásban és segítettük egymást akkor, amikor tudtuk. Mert egy kapcsolatot is az elköteleződés, az állandóság és a kiszámíthatóság tesz igazán értékessé." Megköszönte Gaal Fúvószenekarnának a korszakokat és nemzeteket határtalanul átívelő, rendkívül inspiráló koncertjét, majd az elköteleződés jeléül átadta az Gyenesdiás kerámia dísz tárgyát. Friedrich Fledl, Gaal polgármestere köszöntőjében visszaidézte, hogy..." bár településeink közúton körülbelül 330 km-re, légvonalban csak 200 km távolságra vannak egymástól, különbségeink a kultúrában is megmutatkoznak. A táncban és a dalaitokban is sokkal több a temperamentum. Emlékszem egy táncra, melyet táncosaitok Gaalban adtak elő és féltünk, hogy a színpadunk bírni fogja-e a produkciót. Jelen információim szerint a színpad bírta a strapát...Ma, 100 évvel a Dunai-Monarchia után egy 15 éves barátságos, harmonikus testvértelepülési kapcsolatra tekintünk vissza, mely időszak alatt sok minden történt. A testvértelepülési kapcsolat akkoriban Szalóky és Tiroch polgármester urak gondolataiból született, akik mindketten jelentősen részt vettek ennek a kapcsolatnak a kiépítésében. Én tulajdonképpen a kezdetektől részese voltam ennek a kapcsolatnak és jól megfigyeltem, ahogy az alap gondolatot mindkét fél milyen nagy buzgósággal szorgalmazza." Fledl polgármester úr köszönete jeléül Gaal címerével díszített stájer lobogót nyújtotta át, melyre Gál Lajos, polgármester úr felkötötte a magyar szalagot. A polgármester urak köszöntő beszéde után a további együttműködés megerősítését megalapozó oklevelek aláírására került sor.

Az ünnepség hangulatára a képzeletbeli „i” pontot a Gyenesdiási Dalára és Gaali Zeneiskola növendékeinek közösen előadott 32-es Baka című indulója adta. Az est további része a határokat átívelő különböző zenei műfajok táncba öltésével közvetlen, barátságos hangulatban

telt. Vasárnap egy rövid balatongyöri kitérővel és a Kék Balaton Fúvós Egyesület koncertjének meghallgatásával, a Szent Ilona kápolna előtt készített búcsú fényképezkedéssel ért véget. A kapcsolat ápolása június 23-24-i hétvégén egy jubileumi alpesi kirándulással folytatódik, melynek keretében 25 fős gyenesdiási csapat hódítja meg Gaal legmagasabb hegycsúcsát, a 2.416. méter magas „Hochreichart”-ot.